

Romaernes mange ansigter
”The Roma Journeys [Le romané phirimàta]”
af Astrid la Cour
Berlingske Tidene, København, 27. december 2007

En udstilling og et flot fotografisk bogværk giver et mangesidet billede af et folk, der på godt og ondt lever spredt ud over hele Europa.

Gennem seks år rejste Joakim Eskildsen sammen med forfatteren Cia Rinne i Ungarn, Indien, Grækenland, Rumænien, Frankrig, Finland og Rusland, hvor de mødte og boede sammen med utallige romaer. Disse rejser har resulteret i en udstilling i Kunsthallen Nikolaj og en smuk bog, som giver et omfattende og mangefacetteret billede af et folk, der ifølge forfatteren til bogens forord, Günter Grass, er det blinde punkt på Europas samvittighed.

Romafolket er Europas største minoritet. Der bor i dag omkring 10 millioner spredt rundt omkring i Europa, hovedsagelig i Central- og Østeuropa. Romaer er i dag betegnelsen for, hvad man i mange år har kaldt sigøjnere – et ord der af romaerne selv betragtes som nedsættende, fordi det bærer på mange negative fordomme. Selvom romaerne er en uhomogen gruppe, som lever på vidt forskellig vis i de lande, de har slået sig ned i, er de bundet sammen af en fælles kulturarv med en fælles historisk og sproglig baggrund. Og det er dette fællesskab på tværs af nationale grænser, der blandt andet har fascineret Eskildsen.

Eskildsen har ikke ønsket at kortlægge et folk, og tilgangen har heller ikke været båret af en nøgtern antropologisk distance. I stedet har han kendt, levet som nabo til og indimellem i samme hus som de mennesker, han har dokumenteret. Derfor er udstillingen og bogen hans og Cia Rines personlige fortælling om en etnisk gruppe, som de på mange måder mener, vi kan lære noget af. For selv om mange romaer bor under forhold, som vi vil betegne som fattige og til tider usle, så har de ifølge Eskildsen og Rinne en evne til at leve i nuet. Man kunne beskyldte projektet for at tegne et romantiserende billede af en udsat gruppe, men ikke ulig den finske fotograf Esko Männikö har Eskildsen en evne til at fange personlighed og de unikke livssituationer ved på én gang at gå tæt på disse mennesker og samtidig at værne om den enkeltes integritet og stolthed. Ingen af portrætterne er taget, uden at den fotograferede fuldt ud har indvilget i situationen.

Med sin idealistiske indgangsvinkel plæderer Eskildsen for, at dette folk har ret til at blive fremstillet med respekt – ret til at blive skildret som både vidt forskellige individer og bundet sammen af en fælles farvestrålende og stolt kultur.